

Αποφάσεις ΣΤΕ

ΣΤΕ ΟΛ 2325/2023: Ζητήματα ν. 4412/2016: (Α) Το ΕΕΕΣ λειτουργεί ως προκαταρκτική μόνο απόδειξη και όχι ως οριστική απόδειξη. (Β) Αποδεικτικά μέσα συμμόρφωσης με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας - Πιστοποιητικά σύμφωνα με κανονισμό 765/2008.

ΣΤΕ 2325/2023 Ολομ

Πρόεδρος: Ευ. Νίκα, Πρόεδρος ΣΤΕ

Εισηγητής: Ο. Παπαδοπούλου, Σύμβουλος της Επικρατείας

Επιλύονται ζητήματα του νόμου 4412/2016, κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010: (Α) Το ΕΕΕΣ λειτουργεί στο στάδιο υποβολής της προσφοράς ως προκαταρκτική μόνο απόδειξη και όχι ως οριστική απόδειξη. (Β) Οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να προσκομίζουν, ως αποδεικτικά μέσα προς απόδειξη της συμμόρφωσής τους με τα απαιτούμενα πρότυπα-συστήματα διασφάλισης ποιότητας, πιστοποιητικά εκδιδόμενα από φορείς διαπιστευμένους σύμφωνα με τον κανονισμό 765/2008.

(Α) Κατά τις διατάξεις της οδηγίας 2014/24 και του ν. 4412/2016: Ο έλεγχος της συνδρομής ή μη λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής των διαγωνιζομένων λαμβάνει χώρα σε τρία χρονικά στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας: (α) κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών, ως προς όλους τους διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς με τον έλεγχο του ΕΕΕΣ που έχουν υποβάλει, (β) κατά την ανακήρυξη του προσωρινού αναδόχου, μόνο ως προς τον προσφέροντα στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση [τον προσωρινό ανάδοχο] με τον έλεγχο των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν την μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, τόσο στο αρχικό στάδιο υποβολής της προσφοράς του όσο και κατά τον μεταγενέστερο χρόνο της ανακήρυξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο, και (γ) κατά την κατακύρωση και τη σύναψη της σύμβασης μόνο ως προς τον οριστικό ανάδοχο. Το ΕΕΕΣ και τα έγγραφα και πιστοποιητικά εν γένει, με βάση τα οποία πραγματοποιείται ο έλεγχος, έχουν ως περίοδο αναφοράς τα ανωτέρω χρονικά σημεία, προκειμένου οι αναθέτουσες αρχές να διαθέτουν επικαιροποιημένη πληροφόρηση. Συνακόλουθα, ως προς τους λόγους αποκλεισμού και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία, ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν της πρόσκλησης που του απευθύνεται σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4412/2016, πρέπει να προσκομίσει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 80 του ν. 4412/2016 αποδεικτικά μέσα, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις τόσο κατά το χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς όσο και κατά τον χρόνο ανάδειξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο. Το ΕΕΕΣ λειτουργεί στο στάδιο υποβολής της προσφοράς ως προκαταρκτική μόνο απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη. Ο διαγωνιζόμενος όμως που ανακηρύσσεται προσωρινός ανάδοχος έχει υποχρέωση να προσκομίσει, στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο, αποδεικτικά στοιχεία για την συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων, τα οποία ανάγονται αφενός στον χρόνο υποβολής της προσφοράς του και αφετέρου στον χρόνο ανακήρυξής του σε προσωρινό ανάδοχο.

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 284 και 309 του ν. 4412/2016: Στους αναθέτοντες φορείς παρέχεται η δυνατότητα να απαιτούν από τους διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς την υποβολή πιστοποιητικού που έχει εκδοθεί από οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ως αποδεικτικό μέσο για την τεκμηρίωση της συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων και των προσφερομένων εκ μέρους τους υπηρεσιών προς τις τεχνικές προδιαγραφές, τα πρότυπα και τα κριτήρια ανάθεσης της διακήρυξης ή τους όρους εκτέλεσης της υπό ανάθεση σύμβασης. Προς

διασφάλιση του αναγκαίου βαθμού αξιοπιστίας και διαφάνειας της λειτουργίας τους, οι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης που εκδίδουν τα πιστοποιητικά αυτά απαιτείται να είναι διαπιστευμένοι [βλ. άρθρα 284 παρ. 1 και 309 παρ. 1 ν. 4412/2016 και τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας]. κατά τους ρητούς δε ορισμούς του άρθρου 284 του ν. 4412/2016, ο οργανισμός ο οποίος πραγματοποιεί δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης πρέπει να είναι διαπιστευμένος σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 765/2008. Όταν ένας οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης ζητά διαπίστευση, την ζητά, κατ' αρχήν, από τον εθνικό οργανισμό διαπίστευσης του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο οργανισμός αξιολόγησης, υπό την επιφύλαξη συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 7 του κανονισμού για τη "διασυννοριακή διαπίστευση", και δεν επιτρέπεται ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης να λάβει διαπίστευση από εγκατεστημένο σε τρίτο κράτος οργανισμό, προκειμένου να ασκήσει τη δραστηριότητά του στο έδαφος της Ένωσης, ακόμη και όταν ο οργανισμός διαπίστευσης του τρίτου κράτους διαθέτει πιστοποίηση περί του ότι πληροί τα διεθνή πρότυπα για την άσκηση της δραστηριότητας διαπίστευσης και έχει προβεί σε σύναψη συμφωνιών περί αμοιβαίας αναγνώρισης στο πλαίσιο διεθνών φορέων οι οποίοι έχουν τον χαρακτήρα ένωσης προσώπων. Οι ανωτέρω προϋποθέσεις για τη διαπίστευση ισχύουν, για την ταυτότητα του δικαιολογητικού λόγου, και για τους οργανισμούς οι οποίοι εκδίδουν πιστοποιητικά που βεβαιώνουν τη συμμόρφωση των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 309 του ν. 4412/2016 το οποίο απαιτεί πιστοποίηση από διαπιστευμένους οργανισμούς, καίτοι το άρθρο αυτό δεν παραπέμπει ρητώς στον κανονισμό 765/2008. Συνεπώς, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να προσκομίζουν, ως αποδεικτικά μέσα προς απόδειξη της συμμόρφωσής τους με τα απαιτούμενα πρότυπα-συστήματα διασφάλισης ποιότητας, πιστοποιητικά εκδιδόμενα από φορείς διαπιστευμένους σύμφωνα με τον κανονισμό 765/2008.